

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: protokolant stażysta Oliwia Kuter

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 sierpnia 2022 r. w Warszawie

sprawy T. C.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek odwołania T. C.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 27 lipca 2017 r. znak(...) (...) (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ponownie ustala wysokość emerytury policyjnej T. C. od dnia 1 października 2017 r. z pominięciem art. 15c w zw. z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym ustawą z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.);

2. zasądza od Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz odwołującego się T. C. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

T. C. 25 sierpnia 2017 r. złożył do Sądu Okręgowego w Warszawie odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 27 lipca 2017 r., nr ewid. (...) w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej. Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie świadczenia emerytalnego w dotychczasowej wysokości – 6 043 zł netto oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości.

Odwołujący zarzucił decyzji, że została oparta na przepisach niezgodnych z Konstytucją, a także z Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych wolności, sporządzoną w R. 4 listopada 1950 r. (odwołanie k.3-8 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie, sporządzonej 18 lipca 2018 r., Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając wskazane stanowisko, organ rentowy

wyjaśnił, że zgodnie z brzmieniem art. 15c ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016r., poz. 2270), w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt l, la oraz 2-4.

W dalszej części organ rentowy wyjaśnił, że zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z zasadami obliczania wysokości emerytury określonymi w art. 15c ww. ustawy, w oparciu o informację o przebiegu służby ubezpieczonego nr (...), sporządzoną przez Instytut Pamięci Narodowej 10 marca 2017 r., która była wiążąca przy wydawaniu decyzji (odpowiedź na odwołanie k.118-121 a.s.).

Na wniosek Sądu Okręgowego w Warszawie, postanowieniem z 18 września 2019 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie na podstawie art. 44 k.p.c. (postanowienie z 18.09.2019 r. k.150 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący T. C. urodził się (...) Ubezpieczony ukończył technikum leśne i od 1 sierpnia 1965 r. do 26 kwietnia 1966 r. pracował na stanowisku praktykanta techniczno-leśnego w Okręgowym Zakładzie Lasów Państwowych. W okresie od 26 kwietnia 1966 r. do 18 kwietnia 1968 r. ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową, podczas której pobierał naukę w Podoficerskiej Szkole Wojsk Łączności. Od 1 maja 1968 r. do 30 września 1970 r. ubezpieczony pracował w Zarządzie (...) Związku (...) jako sekretarz, a następnie na własną prośbę otrzymał skierowanie na studia. Odwołujący ukończył w 1974 r. studia magisterskie na Wydziale Nauk Politycznych (...) w 1974 r. (świadczenie pracy z 7 sierpnia 1984 r. – nienumerowane karty tomu II akt ZER, dyplom k. 48 a.s., książeczka wojskowa k. 60 a.s., opinia k. 63 a.s.).

W dniu 14 sierpnia 1974 r. T. C. wniósł o przyjęcie do pracy w Służbie Bezpieczeństwa, co umotywował chęcią pracy dla dobra Polski Ludowej. Odwołujący został przyjęty do służby z dniem 1 września 1974 r. na stanowisko inspektora operacyjnego SB w Grupie Operacyjnej Referatu ds. (...) w Z.. Od 1 czerwca 1975 r. ubezpieczony został przeniesiony do Departamentu I Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a po odbyciu cyklu doskonalenia zawodowego w Ośrodku (...), rozpoczął pracę w Wydziale V Departamencie II – na stanowiskach kolejno młodszego inspektora, inspektora, starszego inspektora. W Departamencie II Wydziału V ubezpieczony zajmował się działalnością kontrwywiadowczą, polegającą na wykrywaniu działań pozaprawnych pracowników ambasad (oficerów wywiadu), godzących w bezpieczeństwo państwa, zabezpieczaniu kontrwywiadowczym przed penetracją obcych służb wywiadowczych w krajach nienależących do (...). Ubezpieczony nie zajmował się działalnością operacyjną, ukierunkowaną przeciwko obywatelom, opozycji czy Kościołowi (...) (podanie k. 24 a.s., karta przebiegu służby k. 69 a.s., arkusz ocen końcowych k. 91-92 a.s., dyplom k. 93-94 a.s., zaświadczenie k. 98 a.s., opinia k. 92-93 a.s., charakterystyka służbowa k. 104-105 a.s., zeznania świadków: W. B. k. 200 a.s., J. B. k. 201-202 a.s.).

Odwołujący w 1990 r. przeszedł pozytywnie weryfikację i pracował w Urzędzie Ochrony Państwa, gdzie zajmował stanowisko zastępcy naczelnika, w stopniu podpułkownika. W 1996 r. otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, a w 1997 r. – Medal za Zasługi dla Obronności Kraju. Ze względów zdrowotnych (choroba nowotworowa) odwołujący zakończył służbę w 2000 r. (zeznania świadków: W. B. k. 200 a.s., J. B. k. 201-202 a.s. zeznania odwołującego k. 217-218 a.s.).

Decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 lutego 2000 r., nr ewid. (...), przyznano T. C. prawo do emerytury policyjnej. Świadczenie wyniosło 3 727,19 zł brutto

(decyzja Dyrektora ZER MSWiA z 7 lutego 2000 r. – nienumerowane karty tomu I akt ZER). Następnie w dniu 16 listopada 2009 r. organ rentowy wydał decyzję o zmianie emerytury policyjnej, z uwagi na zaświadczenie wydane przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, wskazujące na pełnienie przez T. C. w latach 1990-2000 służby w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu – świadczenie podwyższono do kwoty 6 500,99 zł (zaświadczenie z 25 lutego 2009 r., decyzja z 16 listopada 2009 r. – nienumerowane karty tomu II akt ZER). Na dzień 1 marca 2017 r. emerytura T. C. wyniosła 7 426,99 zł miesięcznie (decyzja z 27 lutego 2017 r. – nienumerowane karty tomu II akt ZER).

Pismem z 10 marca 2017 r. Instytut Pamięci Narodowej poinformował Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, że na podstawie posiadanych akt osobowych T. C. w okresie od 1 września 1974 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Służby Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (informacja o przebiegu służby z 10 marca 2017r. – nienumerowane karty tomu I akt ZER).

Po uzyskaniu informacji o przebiegu służby, Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego MSWiA wydał w dniu 27 lipca 2017 r. decyzję o nr ewid. (...) o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej T. C.. Wyjaśniając sposób ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego organ rentowy wskazał, że wynosi ono 52,16% podstawy wymiaru, tj. 4 947,53 zł i wobec tego, że ustalona kwota jest wyższa od przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS, to podlega zmniejszeniu do kwoty 2 069,02 zł. (decyzja z 27 lipca 2017r. – nienumerowane karty tomu I a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz aktach służbowych odwołującego. Dokumenty, na których Sąd oparł swoje ustalenia, zasługiwały w całości na uwzględnienie. Ich wiarygodności nie kwestionował zarówno odwołujący, jak i organ rentowy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów, należało uznać za udowodnione.

Dodatkowo podstawę ustaleń faktycznych stanowiły zeznania odwołującego T. C. oraz świadków W. B. i J. B.. Zostały one ocenione jako spójne i logiczne, a nadto jako korespondujące z treścią dokumentów, wobec czego nie budziły wątpliwości i zostały ocenione jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Istniejący stan faktyczny pomiędzy stronami procesu nie był kwestionowany w toku postępowania sądowego. Przedmiot sporu dotyczył rozważenia, czy organ rentowy zasadnie na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową” dokonał obniżenia emerytury policyjnej. Odwołujący zarzucał decyzji oparcie rozstrzygnięcia merytorycznego dotyczącego jego emerytury na podstawie przepisów nie odpowiadających stanowi faktycznemu jego osoby.

Organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję w oparciu o przepisy wprowadzone na mocy art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 2270) zwanej dalej „ustawą zmieniającą”. W aktualnie zmienionych regulacjach przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej stanowi, że emerytura osoby pozostającej w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. wynosi: 0% podstawy wymiaru - za każdy rok tej służby, a jej wysokości nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 ustawy nowelizowanej, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2

ustawy zaopatrzeniowej nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej wskazano, że ma ona na celu wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. Ustawodawca zdecydował się na obniżenie wysokości emerytur policyjnych pracownikom, którzy wówczas pełnili służbę. W uzasadnieniu projektu dotyczącego wprowadzenia ustawy zmieniającej wskazano na konieczność ograniczenia przywilejów emerytalnych i rentowych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Stwierdzono również, że emerytury i renty osób pełniących służbę ustalono na znacznie korzystniejszych zasadach wynikających z ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do osób pobierających te świadczenia na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustawa zaopatrzeniowa, jak też wydana na jej podstawie decyzja, uzasadnia wątpliwości co do jej zgodności z zasadą godności jednostki, zasadą rządów prawa, zasadą równości, zasadą proporcjonalności z uwagi na jej wydanie po niemal 27 latach od transformacji ustrojowej oraz z zasadą sądowego wymiaru sprawiedliwości. Ustawa zaopatrzeniowa w art. 13b oraz art. 15c i art. 22a wprowadza odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmuje, bez wyjątków, wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej i moralnej, rodzaju wykonywanych czynności, czy zajmowanego stanowiska. Tego rodzaju regulacje zaprzeczają istocie zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień. Niedopuszczalne zatem jest zastosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko za to, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju państwa polskiego. Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne wątpliwości prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby tam zatrudnione były przestępcami. W tym też kontekście, zdaniem Sądu, działania ustawodawcy polegające na arbitralnym obniżeniu wysokości emerytury ubezpieczonego trudno uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. Zastosowanie nowego wskaźnika emerytury miało zastosowanie automatycznie, bez uwzględnienia charakteru faktycznie wykonywanych obowiązków oraz pełnionej funkcji przez odwołującego. Sąd Okręgowy zważył, że ustawa zmieniająca w gruncie rzeczy działała bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy wykonywali obowiązki zgodnie z prawem, kierując się wytycznymi ściśle określonymi przez przepisy prawa.

Ponadto nie należy pominąć faktu, że zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej prawo do emerytury policyjnej nie przysługuje funkcjonariuszowi skazanemu prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby. Jednakże w takim przypadku prawomocnie skazanemu przestępcy przysługuje świadczenie na zasadach obowiązujących w powszechnym systemie emerytalnym. Przytoczony powyżej przepis wskazuje, że ustawa zaopatrzeniowa wprowadziła pozasądową zbiorową odpowiedzialność za nieokreślony czyn z naruszeniem prawa jednostki do sądu i sprawiedliwego procesu. Obniżono określonym podmiotom emerytury i renty w sposób bardziej niekorzystny, niż jest to obecnie dopuszczalne nawet wobec funkcjonariuszy prawomocnie skazanych przez sąd za popełnione przestępstwa. Ci ostatni funkcjonariusze mogą zostać pozbawieni świadczeń emerytalnych przysługujących służbom mundurowym przez obniżenie ich do poziomu przysługującego w ramach powszechnego systemu emerytalnego.

W ustalonym stanie faktycznym Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał zaskarżoną decyzję jedynie na podstawie informacji o przebiegu służby ubezpieczonego, sporządzonej przez Instytut Pamięi Narodowej 10 marca 2017 r. Ten dokument stanowił podstawę obniżenia przysługującej

odwołującemu emerytury. Wymaga przy tym podkreślenia, że powyższy dokument treściowo ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej od 1 września 1974 r. do 31 lipca 1990 r. Treść dokumentu nie precyzuje natomiast na jakiej dokładnie podstawie służba ubezpieczonego została zakwalifikowana jako służba na rzecz państwa totalitarnego.

W tym kontekście Sąd Okręgowy zwraca uwagę na pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. akt II UZP 10/11 – który też w całości podziela – zgodnie z którym Sąd Najwyższy nie jest związany treścią informacji IPN zarówno co do faktów, w tym zaświadczeniu o przebiegu służby, jak i co do oceny, czy służba była realizowana na rzecz organów bezpieczeństwa państwa. Z tego wynika, że ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą wiązać również Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę. W obowiązującym stanie prawnym należało powołać się również na aktualne orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt III UZP 1/20. W sprawie tej Sąd Najwyższy podjął uchwałę w składzie 7-osobowym, w której stwierdził, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. W ślad za uzasadnieniem powyższego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r.). W tym też kontekście warto zwrócić uwagę na podsumowanie powyższego wątku dokonane w uzasadnieniu uchwały z 16 września 2020 r., sygn. akt III UZP 1/20, gdzie Sąd Najwyższy stwierdził, że skoro sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby, to w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie tej informacji, Sąd będzie zobowiązany do rekonstrukcji jej przebiegu w konkretnym wypadku, na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności na podstawie długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, czy też zajmowanego stanowiska (§ 59 uchwały SN). W tym zakresie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę sięgania do opinii służbowych funkcjonariuszy, uwzględniania ogólnych reguł dowodzenia: rozkładu ciężaru dowodu, dowodu prima facie, domniemań faktycznych, wynikających z informacji o przebiegu służby (§ 60 uchwały SN). Wskazano, że przy ocenie zasadności objęcia konkretnej osoby zakresem ustawy okolicznością, której nie można pominąć jest sam fakt weryfikacji w 1990 r. (§ 92 uchwały SN).

W konsekwencji powyższego w niniejszym postępowaniu Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w wyniku którego ustalił, iż w przypadku ubezpieczonego T. C. nie zachodziły okoliczności pozwalające na zakwalifikowanie jego służby w okresie od 1 września 1974 r. do 31 lipca 1990 r. za służbę na rzecz państwa totalitarnego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy zdaniem Sądu nie daje jakichkolwiek podstaw do stanowczego i jednoznacznego ustalenia, że ubezpieczony swoimi działaniami w jakikolwiek sposób naruszył prawa człowieka podczas służby na rzecz państwa totalitarnego, bądź też popełnił jakiegokolwiek przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego czy prywatnego.

Sąd zwrócił przy tym uwagę, że podstawą wydania informacji o przebiegu służby przez IPN była służba T. C. w Departamencie II Wydziału V Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Niemniej jednak z dostępnych w sprawie dokumentów nie wynika, by odwołujący wykonywał jakiegokolwiek czynności związane z wypełnianiem zadań Służby Bezpieczeństwa, skierowanymi przeciwko opozycji demokratycznej, wręcz przeciwnie – jego obowiązki skupiały się na działaniu kontrwywiadowczym, w szczególności poprzez zabezpieczanie polskich placówek dyplomatycznych w krajach nienależących do (...). Sąd dał przy tym wiarę zeznaniom odwołującego i świadków, którzy zeznali, że T. C. wykonywał obowiązki służbowe zgodnie z prawem. Pracę z powodzeniem kontynuował po zmianach ustrojowych państwa. Zdarzenia te potwierdzają opinie służbowe, wydane w toku służby odwołującego oraz fakt pozytywnej weryfikacji T. C. do dalszej służby po 31 lipca 1990 r. Ubezpieczony z powodzeniem realizował się w swojej funkcji zawodowej po transformacji ustrojowej, służąc w Urzędzie Ochrony Państwa, gdzie awansował do stanowiska

zastępcy naczelnika i uzyskał stopień podpułkownika. Nie może ująć z pola widzenia również fakt, że w latach 1996 i 1997 ubezpieczony został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju. Również i te okoliczności zdaniem Sądu przemawiają za brakiem podstaw do przypisania odwołującemu działań polegających na naruszaniu podstawowych praw i wolności człowieka, służących reżimowi komunistycznemu w okresie przed 1990 r.

Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności obowiązującą w procesie cywilnym, to na stronach postępowania ciąży obowiązek udowodnienia swoich twierdzeń poprzez prezentowanie materiału dowodowego na ich poparcie. W myśl art. 232 k.p.c. to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zasada kontrydiktoryjności i dowodzenia swoich twierdzeń obowiązuje również w odrębnym postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2008 r., I UK 151/08). Zaskarżenie decyzji organu emerytalnego nie powoduje zmiany w rozkładzie ciężaru dowodu. Natomiast w sytuacji, gdy zmiana decyzji organu rentowego następuje niejako z inicjatywy organu, to na organie spoczywa powinność udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne w postaci zmiany decyzji. Tymczasem w przedmiotowej sprawie organ rentowy nie wykazał się inicjatywą dowodową i nie zakwestionował argumentów przedstawionych przez stronę odwołującą, a dotyczących zadań wykonywanych od 1 września 1974 r. do 31 lipca 1990 r. Swoje stanowisko w zakresie oceny przebiegu służby odwołującego oparł wyłącznie na informacji Instytutu Pamięci Narodowej, nie czyniąc zadość obowiązkowi dowodzenia, o którym była mowa. Jednocześnie w ocenie Sądu w świetle wspomnianych wyżej rozważań prawnych i poglądów orzecznictwa nie sposób przyjąć, że do zastosowania ustawy wystarczający jest sam fakt potwierdzenia prawidłowości informacji o przebiegu służby w świetle ww. ustawy przez Instytut Pamięci Narodowej.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy zważył, że w przypadku odwołującego przepisy ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2016 r. nie mogły mieć zastosowania. W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę, że w toku procesu nie ujawniono żadnych dowodów przestępczej czy bezprawnej działalności T. C., zarzut współdziałania w bezprawiu w okresie pełnienia służby od 1 września 1974 r. do 31 lipca 1990 r., bez badania indywidualnej winy i popełnionych czynów, uzasadnia naruszenie zasady godności wobec odwołującego.

Stwierdzając zatem brak podstaw do zastosowania art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję z 27 lipca 2017 r. Nr: (...) (...) (...) w ten sposób, że zobowiązał Dyrektora ZER MSWiA do przeliczenia emerytury T. C. poczynając od dnia 1 października 2017 roku z pominięciem art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.) w brzmieniu nadanym w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 30 grudnia 2016 roku).

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł, której wysokość została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800). W ocenie Sądu nie zachodziły określone w § 15 ww. rozporządzenia przesłanki zasądzenia zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości, w szczególności nie przemawiała za tym liczba stawiennictw w sądzie – w sprawie wydano bowiem wyrok na pierwszej przeprowadzonej rozprawie.